

Güdülenme Kaynakları ve Sorunları leği

M. Bahaddin ACAT,¹ Nedime KŞGEROđLU²

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Sağlık Yüksekokulu ğrencilerinin mesleksi öğrenme güdülenme düzeylerinin belirlenmesinde kullanılabilir standart bir lme aracı hazırlamaktır. **Araştırmanın şekli:** Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. **Yöntem:** Sağlık Yüksekokulu ğrencilerinin eğitime yönelik mevcut güdülenme düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilen "Güdülenme Kaynakları ve Sorunları leği", uzman görüşleri doğrultusunda ve n uygulama çalışmaları sonucunda 30 maddeye ulaşılmıştır. meklem olarak seçilen 400 öğrenciye son ölçek uygulanmıştır. **Bulgular:** Faktör analizi sonuçlarına göre yapılan elemelerden sonra kalan maddelerin  faktörde toplandığı, kalan maddelerin güvenilirlik katsayılarının ve toplam korelasyonlarının yüksek olduğu grlmştir. **Tartışma:** Sağlık Yüksekokulu ğrencilerinin güdülenme düzeylerini ölçmek için geliştirilen Güdülenme Kaynakları ve Sorunları leği'nin yapısal geçerliliği, i güvenilirliği ve uygulanabilirliği Cronbach alfa analizi, faktör analizi, t testi sonuçları ile gösterilmiştir. Analizler sonucunda 24 maddeden oluşan 3 faktörlü geçerliliği ve güvenilirliği yüksek bir lme aracına ulaşılmıştır. Ancak ölçeğin başka çalışmalarla da desteklenerek geçerlilik ve güvenilirliğinin yeniden test edilmesi yararlı olacaktır. (*Anadolu Psikiyatri Dergisi 2006; 7:204-210*)

Anahtar sözcükler: Ebelik, hemşirelik, güdülenme, sağlık memurluğu eğitimi, ölçek geliştirme

Motivation's Resources and Problems Scale

ABSTRACT

Objective: This study was carried out to develop and standardized an Occupational Learning Motivation Scale. That was used to determine level of their motivational learning at undergraduate nursing, midwifery and health staff students. **Methods:** In this study **Occupational Learning Motivation Scale** is used to determine undergraduate students' motivational learning. The scale was comprised of three sub-scales with a view to determining intrinsic, negative and extrinsic motivations. Scales were applied to 400 students that chosen sample for this study. **Findings:** The result of the factor analysis indicated that the measurement has three factors. Reliability analysis and correlations between items are very high and significant. **Discussion:** The result of alpha, factor analysis and t-test, indicated that the **Occupational Learning Motivation Scale** which is involved 24 items and 3 factors is reliable and valid. It could be recommended that, **Occupational Learning Motivation Scale** can be used for undergraduate student motivational level in different context and it should be tested for its reliability and validity. (*Anatolian Journal of Psychiatry 2006; 7:204-210*)

Key words: motivation, nursing, midwifery, health care students, learning motivation, developing scale

GİRİş

İnsan davranışlarını etkileyen çeşitli etkenlerden söz edilebilir. Ancak davranışın yönünü,

şiddetini, kararlılığını belirleyen en önemli güç kaynağı gdlenmedir. Güdü istekleri, gereksinimleri, ilgileri, dürtüleri içine alan genel bir kavram olarak görülür. Güdülenme, bir hedefe

¹ Doç.Dr., Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ESKİşEHİR

² Yrd.Doç.Dr., Osmangazi Üniversitesi Eskişehir Sağlık Yüksekokulu, ESKİşEHİR

dönük olarak davranışı harekete geçiren, sürdüren ve yönlendiren bir güç olarak tanımlanmaktadır. Kavrama metaforik açıdan yaklaşıldığında nesnelere harekete geçiren güce benzer bir gücün de insanları harekete geçirdiği ve bunun da genel olarak güdülenme olarak adlandırıldığı görülmektedir.¹⁻³ Bu anlamda güdülenme, insan davranışlarına şekil verme işlevini üstlenen eğitim-öğretim çalışmalarında önemli bir yere sahiptir. Bireyin öğrenme sürecinde güdülenme bir ön koşul görevi üstlenir. Güdülenmeye ilişkin çeşitli açıklamalar, kavramlar, yaklaşımlar ortaya atılmıştır. 1930'larda ayrı bir çalışma alanı olarak ortaya atılan güdülenme, öğrenme kavramlarıyla paralel olarak davranışçılıktan bilişselciliğe doğru bir gelişim çizgisi izler. Güdülenmeyi içgüdüsel bir bakış açısıyla açıklayan kuramcılar güdü kaynaklarının doğuştan geldiğini ve kalıtsal özellikler taşıdığını savunmaktadırlar.⁴⁻⁶

Başarı güdüsü kuramı, güdülerin doğuştan değil, sonradan öğrenme ile oluştuğuna vurgu yapar. Daha sonra farklı boyutlar kazanan kuram, başarı elde etme eğilimine göre davranışın gerçekleşme durumunun farklılaştığını savunmaktadır. Başarı isteği ve başarısızlıktan kaçınma iki temel güdü kaynağı olarak kabul edilir.⁷⁻¹⁰

Güdülenmeye ilişkin kuramlara bakıldığında, harekete geçirci gizil gücün varlığı ve bunun bazı etkenlerle harekete geçirildiği kabul edilmektedir. Temel tartışma konusu, bu gücü harekete geçiren nedenlerin neler olduğuyla ilgilidir. Ortaya konan farklı görüşlere karşın, öğrenme sürecinde güdülenmenin önemli bir belirleyici olduğu, eğitim sürecinin istenen özellikleri taşıyabilir duruma gelebilmesinin güdülerin kontrolüyle olası olacağı yönündeki görüş bütün kuramlarca kabul edilmektedir.⁹

Hemşirelik eğitiminde çeşitli sorunların yaşandığı araştırmalarla ortaya konmuştur. Hemşire öğrencilerin okula yeni başladıklarında hemşireliği oldukça geleneksel biçimde algıladıkları ve algılarının eğitimleri süresince kalma eğilimi gösterdiği belirtilmektedir. Ülkemizde yapılan çalışmalarda hemşirelik okuluna gelen öğrencilerin hemşireliğe ilişkin yeterli istek ve bilgiye sahip olmadıkları gösterilmiştir.¹⁴⁻¹⁶ Bu isteksizliğin temelinde toplumun olumsuz hemşirelik imgesine sahip olmasının rol oynadığı söylenebilir.

Yaşadığımız yüzyılda teknolojik gelişmeler, demografik değişimler ve bilginin artması hızlı bir şekilde sağlık bakım sistemlerinde ve sağlık

eğitiminde de değişimi zorunlu kılmaktadır. Bugün hemşireliğin vizyonu, bu hızlı değişimleri dikkate alarak hem koruyucu, hem de tedavi edici bakımda yeni rolleri geliştirmeyi içermektedir.¹⁷⁻²⁰ Bugün geleneksel hemşirelik eğitimi ezbere dayanmakta ve öğrencileri gelecekteki mesleki rollerine yeterince hazırlayamamaktadır.²¹ Ayrıca hemşirelik öğrencilerine yoğun hastalık bilgisi verilmekte ve bilgileri meslek yaşamına aktaracak beceriler kazandırılmamaktadır. Sonuçta hemşirelik öğrencileri kazandırdıkları kuramsal bilgiyi kendi meslek yaşamlarına yeterince aktaramamakta ve sıkıntılı bir süreç yaşamaktadırlar.²²

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin yoğun zaman baskısı yaşadıkları,²³ uygulamalarda hata yapma korkusu yaşadıkları,²⁴ klinik uygulamalarda deneyimlerinin yeterli olmadığı ortaya konmuştur.²⁵ Bütün bu nedenler öğrencilerde güdülenmeyi azaltmaktadır. Oysa öğrenme, problem çözme gibi yeteneklerin gelişmesi için öğrencinin güdülenmesi çok önemlidir.²⁶ Bu durum hemşirelik öğrencilerinde hem eğitimleri sırasında, hem de meslek yaşamları boyunca yoğun strese neden olmaktadır.²⁷ Yapılan çalışmalar geleneksel hemşirelik eğitim sisteminin hemşirelik öğrencileri için stres kaynağı olduğunu göstermiştir.²⁴ Hemşirelik öğrencilerinin diğer üniversite öğrencilerine göre güdülenmelerinin daha düşük olduğu da belirtilmektedir.^{28,29}

Norveç'te hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitimine ilişkin memnuniyet düzeyini ölçen bir çalışmada, öğrencilerin %70'i eğitimin niteliği ve özellikle klinik uygulamalara ilişkin memnuniyetsizliklerini belirtmişlerdir.³⁰ Hemşirelik eğitiminde, özellikle uygulamalı derslerde öğrenciler yeteri kadar rol modeli olacak eğitimciler tarafından desteklenmediklerinden, hem kendilerine güven duygularının yetersiz, hem de eğitime karşı isteksiz oldukları görülmüştür.

Hemşirelik eğitiminde yaşanan sorunlara çözüm üretmek ve eğitim kalitesini yükseltmek için öğrencilerin öğrenme ve farklılaşma isteğini artıracak önlemlerin alınması gerekmektedir. Öğrenmeyi etkileyen önemli unsurlardan biri olarak kabul edilen güdülenme etkeninin nasıl kontrol edilebileceği önemli bir sorun oluşturmaktadır. Bu sorunun çözümü için öncelikle hemşire öğrencilerin güdülenmesini etkileyen ve sorun oluşturan yapıların belirlenmesi gerekmektedir. Bu yapıları belirleyecek bir ölçme aracı sorunun giderilmesine katkı sağlayacaktır. Ancak ölçme işleminin sağlıklı açısından ölçme aracının sahip olması gereken nitelikler önem taşımaktadır.³¹ Ölçme aracının niteliği, bazı ilke-

ler göz önünde bulundurularak hata oranı en düşük düzeye indirilebilir. Bir ölçme aracının bu anlamda üç temel niteliğe sahip olması gerekir. Bunlar geçerlilik, güvenilirlik ve uygulanabilirlik özellikleridir.^{31,34} Bu nedenle yapılan araştırmalarda kullanılacak ölçme aracının söz konusu niteliklere sahip olması için gerekli işlemler yapılmalıdır.^{28,31}

Güdülenmenin bireyin öğrenmesinde ve öğrenme ortamının düzenlenmesinde önemli bir etken olduğu araştırmalarla ortaya konmuştur. Hemşirelik eğitiminde kaliteyi artırmak ve yaşanan sorunlara çözüm üretmek için hemşirelik eğitimi alan öğrencilerin güdü kaynaklarının ve sorunlarının belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu amaçla kullanılacak bir ölçme aracı, bu konuda araştırma yapacak araştırmacılara, hemşirelik eğitimi veren öğretilere ve okul yöneticilerine veri toplamada yarar sağlayacaktır. Ancak ölçme aracının standardize edilmiş olması verilerin sağlığı açısından önem taşımaktadır. Çalışmanın amacı hemşirelik eğitimi alan öğrencilerin güdü kaynakları ve sorunlarını belirlemede kullanılacak, geçerliliği ve güvenilirliği test edilmiş bir ölçme aracı hazırlamaktır.

YÖNTEM

Betimsel nitelikteki çalışmanın evrenini 2002-2003 öğretim yılında Osmangazi Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu'na devam eden öğrenciler oluşturmuştur. Basit rasgele örneklemeyle ön uygulama için 60 öğrenci, ikinci uygulama için ise 243 öğrenci seçilmiştir.

Ölçeği hazırlama süreci

Bu süreçte, güdülenme kuramlarından yola çıkılarak bazı anlatımlar hazırlanmıştır. Ayrıca bir grup öğrenciden kendilerini güdüleyen ve sorun oluşturan etkenleri yazmaları istenmiş, verilen yanıtlardan bazı ölçek maddeleri oluşturulmuştur. Acat ve Demiral tarafından geliştirilen ölçek¹ ile McMunn ve Butler tarafından geliştirilen ASCD-Assessment and Motivation isimli çalışmadan da yararlanılmıştır.³² Ölçekte yer alabilecek 50 maddeye ulaşılmış, bunların amaç uygunluğu, anlaşılabilirliği ve geçerliliği konusunda uzman görüşlerine başvurulmuştur. Araçta her bir sorunun karşısına "kesinlikle katılıyorum", "katılıyorum", "kararsızım", "katılmıyorum" ve "kesinlikle katılmıyorum" biçiminde beşli seçenek konulmuştur.

Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğini sağlamaya yönelik uygulamalar

Uzman görüşleri ve ön uygulama sonucunda 30

maddeden oluşan ölçek basit rasgele seçilen daha geniş (400 öğrenci) bir öğrenci grubuna uygulandı. Elde edilen veriler iç tutarlılık testine tabi tutularak testin genel güvenilirliği belirlendi. İç tutarlılığı düşüren maddeler ölçekten çıkarıldı. Son olarak veriler faktör analizine tabi tutuldu ve faktör yükü düşük olan maddeler ölçekten çıkarıldı. Her faktörün iç tutarlılığı için Cronbach alfa katsayısı belirlendi.

Verilerin çözümlenmesi

Veri toplama aracı ile elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde faktör analizi teknikleri kullanıldı. Ölçeğin tümünün ve her bir faktörün ayrı ayrı Cronbach alfa katsayıları ve korelasyonları hesaplandı.

BULGULAR

Ölçeğin standardizasyonu amacıyla gerçekleştirilen ön uygulama çalışmaları sonucunda elde edilen verilerin analizi ile ulaşılan bulgular tablolar şeklinde sunulmuştur.

Ölçeğin geçerliliğine ilişkin çalışmalar

Geçerliliği belirlemek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuş, yapı geçerliliği çalışmaları yapılmıştır. Yapı geçerliğinde, faktör analizi yapılarak ölçekteki maddelerin faktör yükleri bulunmuştur.

Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği'nin (GKSÖ) faktör analizi: GKSÖ'nin faktör analizi için temel bileşenler analizi (principle component analysis) yöntemi uygulanmıştır.

Uygulama öncesinde ölçek 30 maddeden oluşmaktaydı. Faktör analizi sonucunda ölçekten çıkarılan maddelerden sonra kalan 24 maddenin 3 faktörde toplandığı görülmüştür. Bulunduğu faktörde, faktör yükü 0.40'ın altında olan ve hangi faktöre gireceği konusunda sorun olan maddeler çıkarıldıktan sonra, ölçekte kalan maddelerin faktör yükleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi, maddelerin döndürme öncesi tek faktördeki yükleri 0.25-0.53 arasındadır. Döndürme sonrası ölçekteki maddelerin üç faktöre dağıldıkları ve faktör yüklerinin 0.45-0.70 arasında olduğu görülmektedir. Üç faktör, toplamda varyansın %40.45'ini açıklamaktadır. Maddelerin yer aldıkları faktör dışında diğer faktörlerde aldıkları yükler belirgin olarak düşüktür. Yükler arası fark 0.10'un üstündedir. Birinci faktörün öz (eigen) değeri 5.45 olup diğer iki faktörün öz değeri 1.50'nin üzerindedir. Bu sonuçlar 24 maddeden oluşan ölçeğin yapı

Tablo 1. Faktör analizi sonuçları

	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3
S 4	.690		
S 8	.677	.104	
S 3	.658		
S 7	.648		
S 9	.644		.241
S 24	.619	.110	.172
S 23	.596		.290
S 2	.579	.308	.201
S 1	.574	.117	
S 10	.567		.147
S 6	.471	.174	.319
S 12	.106	.691	
S 19		.570	-.197
S 16	.118	.562	.235
S 11		.553	
S 18	.105	.549	-.158
S 21	.191	.535	
S 5		.503	.216
S 22		.455	-.180
S 13	.185		.705
S 15	.136		.680
S 17	.116	.138	.645
S 14		-.142	.604
S 20	.377	.177	.488
Temel bileşenler öz değeri	5.458	2.475	1.776
Açıklanan varyans oranı	22.740	10.312	7.399
Açıklanan birikimli varyans oranı	22.740	33.052	40.451
Alfa güvenilirlik katsayısı	.84	.69	.69

Faktör 1: İçsel güdülenme alt ölçeği, 11 madde.
Faktör 2: Olumsuz güdülenme alt ölçeği, 8 madde.
Faktör 3: Dışsal güdülenme alt ölçeği, 5 madde.

geçerliliğine sahip olduğunu göstermektedir. Bu faktörler literatür de göz önüne alınarak isimlendirilmiş ve faktörleri oluşturan madde grupları literatürle uyumlu bulunmuştur.

Ölçeğin iç tutarlılığının hesaplanması: Uygulama sonucunda ölçeğin iç tutarlılık (Cronbach alfa) katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin toplam puan ve alt faktörlerine ilişkin iç tutarlılık katsayıları Tablo 2'de verilmiştir. Maddelerin iç tutarlılığını gösteren alfa katsayısı 0.824 bulunmuştur. Bu değere bakıldığında ölçeğin tümünün iç tutarlılığının bulunduğu söylenebilir.

Tablo 2. Maddelerin diğer maddelerle toplam korelasyonu ve alfa değeri

	Madde çıkarıldığında		Toplam	
	Ortalama	Varyans	Korelasyon	Alfa
S 1	83.43	127.14	.388	.817
S 2	82.33	125.62	.595	.809
S 3	82.92	128.02	.439	.815
S 4	83.00	127.41	.446	.815
S 5	82.44	132.06	.262	.823
S 6	82.11	129.05	.479	.814
S 7	82.94	127.62	.471	.814
S 8	82.84	126.44	.487	.813
S 9	82.27	128.53	.479	.814
S 10	83.05	127.12	.450	.814
S 11	82.52	131.35	.233	.825
S 12	82.52	128.19	.370	.818
S 13	81.90	132.40	.337	.820
S 14	82.15	135.75	.144	.826
S 15	81.95	133.30	.273	.822
S 16	82.15	129.35	.387	.817
S 17	82.00	132.51	.328	.820
S 18	83.24	132.05	.241	.824
S 19	83.34	134.34	.141	.829
S 20	82.05	129.35	.476	.814
S 21	82.59	127.65	.367	.818
S 22	83.08	133.74	.155	.829
S 23	82.64	125.73	.523	.811
S 24	82.80	125.09	.514	.811

Güvenilirlik katsayısı alfa= .824

Maddelerden herhangi birinin elenmesi durumunda bu değerden anlamlı derecede daha yüksek bir değere yükselmeyeceği görülmektedir. Bu nedenle maddelerin tamamının ölçekte yer almasının ölçeğin güvenilirliğini yükselteceği söylenebilir.

Tablo 3'te görüldüğü gibi, birinci faktör olan 'içsel güdülenme faktörü'ndeki maddelerin oluşturduğu alt ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.848 olarak bulunmuştur. Ayrıca her bir maddenin ayrı ayrı elenmesi durumunda bu değerde bir artış olmayacağı gözlenmektedir. Buna göre 'içsel güdülenme faktörü'nü oluşturan maddelerin iç tutarlılıklarının yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 4'te görüldüğü gibi, ikinci faktör olan 'olumsuz güdülenme faktörü' 8 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin oluşturduğu alt ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.690 olarak bulunmuştur. Ayrıca her bir maddenin ayrı ayrı elenmesi durumunda bu değerde bir artış olmayacağı

Tablo 3. İçsel güdülenme faktörünün iç tutarlılık analizi

	Madde ıkarıldığında Ortalama	Varyans	Toplam Korelasyon	Alfa
S 1	34.97	48.14	.452	.844
S 2	33.83	48.91	.564	.833
S 3	34.42	48.57	.533	.836
S 4	34.50	47.68	.572	.832
S 6	33.61	50.82	.464	.841
S 7	34.44	48.71	.542	.835
S 8	34.34	47.83	.562	.833
S 9	33.77	49.15	.569	.833
S 10	34.55	48.63	.496	.839
S 23	34.13	47.94	.562	.833
S 24	34.30	47.41	.558	.833

Güvenilirlik katsayısı alfa= .848

Tablo 4. Olumsuz güdülenme faktörünün iç tutarlılık analizi

	Madde ıkarıldığında Ortalama	Varyans	Toplam Korelasyon	Alfa
S 5	23.86	25.31	.318	.674
S 11	23.94	23.81	.364	.665
S 12	23.94	22.58	.517	.628
S 16	23.57	24.62	.406	.656
S 18	24.66	24.23	.384	.660
S 19	24.76	23.94	.377	.662
S 21	24.01	23.64	.384	.660
S 22	24.50	24.60	.302	.680

Güvenilirlik katsayısı alfa= .690

Tablo 5. Dışsal güdülenme faktörünün iç tutarlılık analizi

	Madde ıkarıldığında Ortalama	Varyans	Toplam Korelasyon	Alfa
S 13	16.62	6.30	.535	.600
S 14	16.83	6.60	.371	.672
S 15	16.68	6.26	.496	.615
S 17	16.73	6.63	.437	.641
S 20	16.78	6.78	.387	.662

Güvenilirlik katsayısı alfa= .688

olmayacağı gözlenmektedir. Buna göre 'olumsuz güdülenme faktörü'n oluşturan maddelerin

Anatolian Journal of Psychiatry 2006; 7:204-210

i tutarlılıklarının yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 5'te görüldüğü gibi, üçüncü faktör olan 'dışsal güdülenme faktörü' 5 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin oluşturduğu alt ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.688 olarak bulunmuştur. Ayrıca her bir maddenin ayrı ayrı elenmesi durumunda bu değerde bir artış olmayacağı gözlenmektedir. Buna göre 'dışsal güdülenme faktörü'n oluşturan maddelerin i tutarlılıklarının yüksek olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ölçeğin yapı geçerliliğini kontrol etmek amacıyla faktör analizine başvurulmuştur. Faktör analizi sonucu faktör yükü .40'ın altında olan altı madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçekte kalmasına karar verilen 24 maddenin .45-.70 aralığında faktör yükü aldığı grlmştur. Buna göre bu maddelerin oluşturduğu ölçeğin belirli bir yapıyı ölçebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Faktör analizinde döndürme sonrası bu 24 maddenin  faktörde toplandığı gözlenmiştir. Buna göre yapı geçerliliğine sahip 24 madde ve üç faktörden oluşan bir ölçeğe ulaşıldığı söylenebilir.

leği oluşturan faktörler içerdikleri maddeler dikkate alınarak şöyle isimlendirilmiştir. Faktör 1: İçsel güdülenme alt leği, 11 maddeden oluşmaktadır; Faktör 2: Olumsuz güdülenme alt leği, 8 maddeden oluşmaktadır; Faktör 3: Dışsal güdülenme alt leği, 5 maddeden oluşmaktadır.

Her bir faktörü oluşturan maddelerin i tutarlılıklarını belirlemek için hesaplanan α katsayısı  ölçek için yüksek bulunmuştur. Buna göre faktörleri oluşturan maddelerin, i tutarlılıkları olan maddelerden oluştukları sonucuna varılmıştır. Ayrıca leği oluşturan 24 maddenin de iç tutarlılığını belirlemek üzere hesaplanan α değeri yüksek bulunmuş, buna göre bu maddelerin güdülenmeyi ölçmek için i tutarlığa sahip bir bütün oluşturdukları ve güvenilir bir ölçeğe ulaşıldığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlara göre, ölçeğin hemşirelik eğitimi programlarında ve eğitim ortamlarında yapılacak düzenlemelere kaynaklık edecek verilerin toplanmasında ve hemşirelik eğitimi alan öğrencilerin güdülenme düzeylerine yönelik araştırmalarda kullanılması önerilebilir. leği kullanırken göz önünde bulundurulması gereken kurallar şöyle sıralanabilir:

Uygulanışı: Bireyler kendi kendilerine uygulayabilirler. Bir uygulayıcıya gerek yoktur. Ölçeğin yönergesi uygulama için yeterlidir.

Yanıtlama: Bireyin okuduğu anlatımın, eğitimi sırasında kendisi için ortaya çıkma durumunu 'Hiç katılmıyorum', 'Katılmıyorum', 'Kararsızım', 'Katılıyorum', 'Kesinlikle katılıyorum' seçeneklerinden birini işaretleyerek belirtmesi istenir.

Puanlama: İçsel ve dışsal güdülenme alt ölçeklerini oluşturan maddelerde 'Hiç katılmıyorum' yanıtına 1, 'Katılmıyorum' yanıtına 2, 'Kararsızım' yanıtına 3, 'Katılıyorum' yanıtına 4, 'Kesinlikle katılıyorum' yanıtına 5 puan verilir. Olumsuz güdülenme alt ölçeğini oluşturan maddelerde 'Hiç katılmıyorum' yanıtına 5, 'Katılmıyo-

rum' yanıtına 4, 'Kararsızım' yanıtına 3, 'Katılıyorum' yanıtına 2, 'Kesinlikle katılıyorum' yanıtına 1 puan verilir. Her alt ölçeğin puanı, alt ölçeğin maddelerinden alınan puanların aritmetik ortalaması alınarak belirlenir. Elde edilen üç alt ölçeğin puanlarının ortalaması kişinin mesleki öğrenme güdülenmesi düzeyinin puanını oluşturur. Ölçekteki '1,2,3,4,6,7,8,9,10,23,24' no.lu maddeler içsel güdülenme, '13,14,15,17,20' no.lu maddeler dışsal güdülenme, '5,11,12,16,18,19,21,22' no.lu maddeler olumsuz güdülenme puanlarının elde edilmesinde kullanılır.

KAYNAKLAR

1. Acat MB, Demiral S. Türkiye'de yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları. *Kuramdan Uygulamaya Eğitim Yönetimi* 2002; 8:312-329.
2. Dilts R. Motivation. <http://www.nlpu.com/Articles/artic17.htm>1998.
3. Lumsden LS. Student motivation to learn. *ERIC Digest* 1994;92.
4. Shinn G. Güdülenmenin Mucizesi. K Akcalı (çev. ed), ikinci baskı, Ankara, Sistem Yayıncılık, 1996.
5. Feldman RS. *Understanding Psychology*. New York, McGraw-Hill, 1996.
6. Westen D. *Psychology, Mind, Brain & Culture*. New York, John Wiley & Sons, 1996.
7. Açıkgöz Ün K. *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir, Kanyılmaz Matbaası, 1996.
8. Erden M, Akman Y. *Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğrenme-Öğretme*. Ankara, Arkadaş Yayınevi, 1995.
9. Onaran O. *Çalışma Yaşamında Güdülenme Kuramları*. Ankara, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1991.
10. Madden LE. Motivating students to learn better through own goal-setting. *Education* 1997; 117: 411-416.
11. Bronphy J. Toward a model of the value aspects of motivation in education: developing appreciation for particular learning domains and activities. *Educ Psychol* 1999; 34:75-86.
12. Covington MV. Goal theory, motivation, and school achievement: an integrative review. *Ann Rev Psychol* 2000; 51:171-200.
13. Weiner B. *Human Motivation: Metaphors, Theories and Research*. USA: Sage, 1992.
14. Uguroglu M, Walberg HJ. Motivation and achievement in Turkey: a quantitative synthesis. *Am Educ Res J* 1979; 16:375-389.
15. Bahar Z, Keskin S. Hemşire öğrencileri hemşirelik mesleğini seçme nedenleri ve kendi mesleklerine ilişkin görüşleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 1996; 12:45-55.
16. Erdemir F. Hemşirelik Yüksekokulu 1. sınıf öğrencilerinin. Hemşirelik Yüksekokulunu tercih etme, okula başlamaya karar verme ve okula devam etmede etkili faktörler. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu Kitabı, Sivas, Önder Matbaası, 1997, s.5-12.
17. Dikerson SS, Peters D, Walkowiak JA, Brewer C. Active learning strategies to teach. *Case Manage* 1999; 24:52-57.
18. Metcalfe SE. Behaviorism to humanism: the case for philosophical transformations in nursing education. *Nursingconnections* 1998; 11:41-46.
19. Rooda AL, Nardi AD. A curriculum self-study of writing assignments and reflective practise in nursing education. *J Nurs Educ* 1999; 38:33-35.
20. Adams BL. Nursing education for critical thinking: an integrative review. *J Nurs Educ* 1999; 38:111-119.
21. Gassner LA, Wotton K, Clare J, Hofmeyer A, Buckman J. Evaluation of a model collaboration: academic and clinician partnership in the development and implementation of under-graduate teaching. *Collegian* 1999; 6: 14-21, 28.
22. Lee SM, Kirland D. Stressors and coping strategies among successful female African American baccalaureate nursing student. *J Nurs Educ* 1998; 37:5-12.
23. Yılmaz S, Ekinci M. Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinde benlik saygısı ve atılganlık düzeyi arasındaki ilişki. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2001; 2:1-11.
24. Nonthandazo SG, Leana R. Level of stress and academic performance in baccalaureate nursing student. *J Nurs Educ* 1998; 37:404-407.
25. Henshaw GF. How to keep nurses motivated. *Nursing Standart* 1998; 13:43-48.
26. Erkal S. Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Dersinin Vaka İnceleme Yöntemi ile Sürdürülmesi. 2000'li Yıllarda Sağlık Yüksekokullarında Eğitimin Geleceği Sempozyumu Kitabı, 2000, s.103-107.
27. Okanlı A. Hemşirelik Öğrencilerinin Aile ve Arkadaşlarından Algıladıkları Sosyal Destek ile

210 Güdülenme Kaynakları ve Sorunları leği

- Anksiyete Düzeyi Arasındaki İliŖki. YayınlanmamıŖ Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, 1999.
28. Binboğa D. Osmangazi Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu ğrencilerinin Stresle BaŖa ıkma ve Sağlık Durumlarının İncelenmesi. YayınlanmamıŖ Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 2002.
29. Espeland V, Indrehus O. Evaluation of students, satisfaction with nursing education in Norway. J Adv Nurs 2003; 42:226-237.
30. TezbaŖaran AA. Likert Tipi lek GeliŖtirme Kılavuzu. Ankara, zyurt Matbaası, 1996.
31. Tekin H. Eğitimde lme ve Değerlendirme. Ankara, 1991.
32. Baykul Y. Eğitimde ve Psikolojide lme. Ankara, ÖSYM, 2000.
33. Kaçmaz N. lm Araçları ve lek GeliŖtirme. YayınlanmamıŖ Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2000.

Güdülenme Kaynakları ve Sorunları leği

Yönerge,

AŖađıda, hemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik eğitimi alınırken hissedilmesi veya yaŖanıması olası duygular ve durumları anlatan ifadeler yer almaktadır. Bu maddelerde belirtilen duygular ve durumların hemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik eğitimi alınırken ortaya çıkma durumlarına iliŖkin grŖnz belirtmek üzere maddenin karŖısında yer alan seçeneklerden birini iŖaretleyiniz.

Ölçek Maddeleri
1. HemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik mesleğini ilgi duyduğum için seçtim.
2. HemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik mesleği ile ilgili bilgileri öğrenmeyi içtenlikle isteyerek yapıyorum.
3. HemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik mesleği toplumda kabul görmemi sağlayacak.
4. HemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenirsem kendimi bulmuŖ olacağım.
5. HemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmek bir yetenek ve deneyim iŖidir. Ancak bunun bende çok sınırlı olduğunu dŖnyorum.
6. Aldığım eğitim daha çok insana ulaŖmamı sağlayacak.
7. Aldığım hemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik eğitimi sayesinde ilgi alanlarıma iliŖkin yazılı kaynaklara çok daha kolay ulaŖacađım.
8. Aldığım hemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik eğitimi kariyerim açısından ykselmemi sağlayacak.
9. HemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenirsem, kendimi ve ailemi mutlu edeceğim.
10. HemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik mesleği ile ilgili kazandığım beceriler arkadaŖlarım arasında bana prestij kazandırıyor.
11. HemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri đrenemeyiŖimin nedeni yeterli çaba gstermememdir.
12. HemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenemiyorum çünkü bunları öğrenmeye çabalarken gerginleŖiyorum ve unutkanlaŖıyorum.
13. HemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmede iŖini severek yapan ve beni motive edebilecek bir kiŖi ile alıŖmam istekliliğimi artırır.
14. alıŖtıđım materyalin çekici olması ve ilgi çekmesi önemlidir.
15. Birlikte eğitim aldığım grubun istekliliği beni etkiler.
16. HemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye karŖı bir dirence sahip olduğumu ve bunu hiçbir zaman tam olarak ğrenemeyeceğimi dŖnyorum.
17. Beklentilerim doğrultusunda gerekleŖecek bir eğitim-ğretim süreci öğrenme konusundaki istekliliğimi artırır.
18. Okulda öğrenmem gerekenler konusunda benden beklenenler çok yüksek, bu durum beni olumsuz yönde etkiliyor.
19. Hata yapma korkusu öğrenmemi olumsuz etkiliyor.
20. Öğrendiğim bilgi ve becerileri kullanacağımı bilmek beni daha da motive ediyor.
21. Benimki öğrenmek değil sadece bazı Ŗeyleri ezberlemek.
22. İletişim kurduğum insanların yarattığı baskı öğrenmemi etkiliyor.
23. HemŖirelik/ sağlık memurluğu/ebelik eğitimi almamın benim yaŖam kalitemi artıracadığına inanıyorum.
24. Gelecekte hemŖirelik/sağlık memurluğu/ebelik mesleğinin vazgeçilmez bir meslek olarak yerini alacağına inanıyorum.